

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی لرستان

گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی

دانشکده پزشکی

برنامه استراتژیک گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی

مقدمه:

تعریف انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی

❖ **انگل شناسی پزشکی (Medical parasitology):** بخشی از علم زیست شناسی (بیولوژی) است که

به بررسی روابط انگل موجودات تک یاخته ای (پروتوزوا) یا پریاخته ای (کرم ها) که حیات آنها وابسته به

موجود دیگر می باشد و یک موجود زنده گیاهی یا جانوری به نام میزبان می پردازد. بخشی از علم انگل

شناسی که بررسی بیماری های انگلی مهم در انسان می پردازد بنام انگل شناسی پزشکی (Medical

Parasitology) خوانده می شود.

❖ **قارچ شناسی پزشکی (Medical mycology):** یکی از شاخه های علم میکروبیولوژی می باشد که به مطالعه قارچ های بیماری زای انسانی و نقش آنها در بیماریزایی می پردازد. علاوه بر آن تشخیص بیماری های ناشی از آنها و بررسی حساسیت آنها به داروهای ضد قارچی از دیگر حیطه های این علم می باشد. بیماری های قارچی انسانی دارای طیف وسیعی می باشند که عبارتند از: بیمارهای قارچی سطحی، بیمارهای قارچی جلدی، بیماری های قارچی زیر جلدی، بیماری های قارچی سیستمیک و انواع آلرژی های ناشی از قارچ ها می باشد.

تاریخچه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی در ایران:

آموزش علمی انگل شناسی پزشکی در ایران در سال ۱۳۱۷ بوسیله یک پزشک در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران شروع شد. در آن زمان بیماری های انگلی در اکثر مناطق کشور شایع بود، در سال حدود ۴۰٪ جمعیت ایران به مالاریا مبتلا می شدند و عده نسبتاً زیادی بر اثر این بیماری می مردند. انگل های روده ای بشدت شیوع داشت. مبتلایان به بیلارزیوز در خوزستان و پیوک در مناطق جنوبی کشور زیاد بودند. بر اثر فعالیت های آموزشی، پژوهشی و خدماتی عده زیادی از اساتید و محققین رشته های انگل شناسی، قارچ شناسی و حشره شناسی پزشکی و مسئولین اجرائی سازمان های بهداشتی و درمانی و به موازات ارتقاء سطح بهداشت و توسعه امکانات ضروری زندگی مانند آب لوله کشی، برق و جاده میزان شیوع بیماری های انگلی، قارچی، ناقل زاد و مشترک بین انسان و حیوان کاهش یافته است بطور مثال میزان بروز مالاریا از ۴۰٪ به حدود ۰/۵٪ در هزار رسیده است. آموزش انگل شناسی، حشره شناسی و قارچ شناسی پزشکی در برنامه های آموزشی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی بعنوان دروس اصلی و تخصصی در رشته های تحصیلی مختلف تدریس می شوند. اگر چه علم قارچ شناسی پزشکی در حال حاضر سابقه جهانی بیش از ۱۶۵ ساله دارد، ولی در ایران این رشته سابقه چندانی ندارد. از هزاران سال قبل بشر از قارچ ها در تهیه نان، تولید سرکه و الکل استفاده می کرده است.

علاوه بر آن در قرون گذشته بیماری قارچی گیاهان به عنوان مسئله جدی مورد بررسی قرار گرفته است. با این حال اهمیت پزشکی قارچ ها به عنوان یک منبع آلوده کننده در طی ۲۰۰ سال گذشته مورد توجه قرار گرفته است. قارچ ها ارگانسیم های زنده یوکاریوت هستند و از جانوران، گیاهان و باکتری ها متمایز می باشند. اکثریت قارچ ها به صورت ساپروفیت در خاک زندگی می نمایند و باعث گردش سیکل مواد در طبیعت می گردند، علاوه بر آن بسیاری از آنها در تولید فراوردهای مفید از جمله آنتی بیوتیک ها، آنزیم ها، و ... نقش اساس دارند. با این حال تعداد محدودی از آنها سبب ایجاد بیماری در انسان ها می گردند.

تاریخچه گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان:

گروه انگل شناسی و قارچ شناسی دانشگاه علوم پزشکی لرستان با پیشینه فعالیتی در حدود ۲۵ سال در حال حاضر با در اختیار داشتن سه عضو هیأت علمی استاد تمام دو عضو هیأت علمی دانشیار و دو عضو هیأت علمی استادیار و ۳ نفر کارشناس ارشد انگل شناسی پزشکی در حال فعالیت و ارائه خدمات به دانشجویان مختلف می باشد.

برنامه استراتژیک گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی:

❖ رسالت (Mission):

مأموریت گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی، حرکت در راستای تحقق اهداف کلان منطقه آمایشی و اهداف دانشگاه علوم پزشکی لرستان و بهبود و ارتقاء سطح سلامت مردم جامعه از طریق تربیت نیروی انسانی خلاق و کارآمد و گسترش مشارکت های بین بخشی و کمک به یافتن پاسخ های مناسب به نیازهای منطقه ای و کشور از طریق پژوهش های مرتبط در زمینه انگل شناسی پزشکی ، قارچ شناسی پزشکی و حشره شناسی پزشکی می باشد.

❖ رسالت بخش قارچ شناسی:

- ۱- تربیت نیروی انسانی متخصص، ماهر و متعهد بعنوان مدرس و محقق.
- ۲- تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر برای فعالیت در عرصه قارچ شناسی پزشکی که در تشخیص بیماریها و کمک در روند درمان عفونتهای قارچی ایفای نقش نمایند.
- ۳- انجام فعالیتهای پژوهشی بنیادی و کاربردی در راستای پاسخ گوئی به انواع مشکلات بالینی بوسیله روشهای نوین تشخیصی.
- ۴- نظارت و مشارکت در امور آموزشی و پژوهشی و ارائه خدمات مطلوب در این راستا.
- ۵- توسعه ارتباطات علمی با سایر گروهها (بویژه گروههای بالینی)، دانشکده ها و دانشگاهها در سطح ملی و بین المللی.

❖ دورنما (Vision):

گروه آموزشی انگل شناسی و قارچ شناسی در نظر دارد با انجام فعالیتهای آموزشی و پژوهشی مستمر، تربیت نیروهای توانمند و ارائه خدمات تشخیصی- درمانی در بالاترین سطح ملی و منطقه ای در خدمت توسعه دانش، حرکت به سمت دانشگاه- های نسل سوم و به طریق اولی ارتقای سلامت جامعه باشد.

گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی لرستان با استعانت از ذات مقدس الهی، تلاش می نماید که با بهره گیری از سرمایه های انسانی کارآمد و کلیه منابع، طی ۱۰ سال آینده جایگاه آموزشی و پژوهشی رشته انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی را به کمتر از ۱۰ در بین دانشگاه های کشور برساند و جزء ۱۵ دانشگاه علوم پزشکی در سطح کشور باشد که علم و فناوری را بومی سازی و کاربردی کرده است.

تأسیس و راه اندازی رشته کارشناسی ارشد قارچ شناسی پزشکی و دکترای تخصصی (Ph.D) انگل شناسی شناسی پزشکی از اهداف دراز مدت این گروه می باشد.

جذب و استخدام پیمانی یا رسمی سه نفر دکتری تخصصی (Ph.D) انگل شناسی پزشکی، دو نفر دکتری تخصصی (Ph.D) قارچ شناسی پزشکی، دو نفر کارشناسی ارشد انگل شناسی پزشکی و یک نفر کارشناسی ارشد قارچ شناسی جهت به کارگیری بعنوان کارشناسان آزمایشگاه های انگل شناسی و قارچ شناسی از اهداف دراز مدت این گروه می باشد.

❖ ارزش های گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی:

۱. رعایت ارزش های معنوی و دینی
۲. رعایت احترام افراد
۳. حفظ ارزش های انسانی و توجه به اصل کرامت انسانی و اخلاق حرفه ای
۴. تعهد در انجام امور محوله و رعایت امانت داری
۵. انجام کار تیمی و گروهی
۶. ترویج مشارکت های بین بخشی
۷. انجام کار کیفی
۸. مشتری مداری
۹. پاسخگویی به نیازهای جامعه
۱۰. صیانت از منابع تخصیص داده شده

اهداف کلی گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی:

۱. ارتقاء کمی و کیفی اعضای هیئت علمی و کارکنان گروه.

۲. ارتقاء سطح کمی و کیفی فعالیت های آموزشی گروه.

۳. ارتقاء سطح کمی و کیفی فعالیت های پژوهشی گروه.

۴. توسعه همکاری های بین بخشی با نهادهای دولتی و غیر دولتی داخلی و بین المللی فعال در حوزه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی.

۵. تربیت دانش آموختگان توانمند، کار آفرین و بروز در راستای رفع نیاز سلامت جامعه و ارتقاء سطح سلامت آن.

ارزیابی محیط داخلی و خارجی گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی:

الف: محیط داخلی گروه:

❖ نقاط قوت S

S₁: وجود اعضای هیئت علمی توانمند (سه نفر استاد تمام، دو نفر دانشیار، دو نفر استادیار) و کارشناسان متعهد و توانمند به فعالیت های آموزشی و پژوهشی.

S₂: دسترسی به منابع کتابخانه ای و الکترونیکی آموزشی و پژوهشی.

S₃: ظرفیت انجام پژوهش های بنیادی و کاربردی.

S₄: وجود حسن تعامل و همکاری و همسویی بین اعضای گروه با سایر گروه ها و مسئولین دانشکده و دانشگاه.

S₅: وجود آزمایشگاههای مختلف در گروه و دانشکده و امکان استفاده از آنها.

S₆: وجود دانشجویان در مقطع کارشناسی ارشد انگل شناسی پزشکی.

❖ نقاط ضعف W

W₁: کمبود ردیف سازمانی برای جذب کادر هیئت علمی و کارشناسان مطابق استانداردها و آیین نامه های

گروه آموزشی انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی.

W₂: کمبود فضای فیزیکی استاندارد مورد نیاز گروه.

W₃: کمبود تجهیزات مناسب آزمایشگاهی.

W₄: کمبود اعضای هیأت علمی در گروه مطابق استاندارد.

W₅: عدم کفایت نیروی کارشناس کارا و ثابت در گروه.

الف: محیط خارجی گروه:

❖ فرصت ها O

O₁: موقعیت مناسب جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی و مرکزیت شهر خرم آباد.

O₂: وجود وسایل ارتباط جمعی مناسب.

O₃: اجماع نظر متخصصان ذیربط و مسئولین در سطح منطقه ای و ملی در خصوص پیشگیری و کنترل

بیماری‌های انگلی، قارچی و بیماری‌های ناقل زاد و مشترک بین انسان و حیوان.

O₄: وجود مراکز آموزش عالی مختلف در شهر خرم آباد.

O₅: وجود تعامل با سایر دانشکده‌ها در رابطه با استفاده از امکانات آزمایشگاهی آن دانشکده‌ها و آزمایشگاه

جامع تحقیقاتی دانشگاه.

O₆: سیاست‌های توسعه‌ای بالادستی، در خصوص گسترش تحصیلات تکمیلی.

O₇: وجود بستر مناسب برای تاسیس شرکت‌های دانش بنیان از سوی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

در راستای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی.

O₈: وجود کارخانجات و مراکز صنعتی استان، مراکز بهداشتی درمانی، مراکز آموزشی درمانی به منظور برگزاری

دوره‌های کارآموزی و انجام پروژه‌های تحقیقاتی دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی.

O9: افزایش توجه و نگرش مسئولین و مردم به پیشگیری و کنترل بیماری‌های انگلی، قارچی و بیماری‌های ناقل زاد و مشترک بین انسان و حیوان.

❖ تهدیدها T

T1: عدم اثرگذاری مستقیم گروه در تأمین بودجه.

T2: تغییر مداوم و کارشناسی نشده برخی از قوانین و مقررات جاری.

T3: عدم ارتباط مؤثر با سازمان‌ها و نهادهای اجرایی به منظور شناسایی مشکلات سلامت و محیط زیست.

T4: عدم دیدگاه مناسب مسئولین در تقسیم بندی منابع (عدم وجود نگرش کافی در برخی از بخش‌ها نسبت به جایگاه و اولویت بهداشت بر درمان).

T5: وابسته بودن برنامه‌ها و اهداف عینی به سیاست‌ها و شرایط حال دانشکده و دانشگاه.

T6: پذیرش کارشناسی نشده دانشجویان از سوی مراکز آموزش عالی بدون توجه به اولویت، نیاز و ظرفیت اشتغال کشور.

T7: کمبود جاذبه‌های رفاهی برای جذب و ماندگاری کارشناسان و اعضای هیأت علمی.

T8: دلسردی و بی‌انگیزه شدن برخی از اساتید و اعضای هیأت علمی بدلیل وجود فرآیندهای غیرعلمی. غیرکارشناسانه جاری در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی یا نحوه جذب و ارتقا هیأت علمی.

T9: بوروکراسی اداری طولانی در فرآیند بررسی، تصویب و پرداخت بودجه طرح‌های تحقیقاتی.

❖ اولویت‌های استراتژیک گروه انگل‌شناسی و قارچ‌شناسی پزشکی:

۱. بازنگری کوریکولوم آموزشی و سرفصل دروس منطبق با مشکلات و نیازهای جامعه.
۲. جذب نیروی هیأت علمی آموزشی و توسعه تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد قارچ‌شناسی پزشکی و دکترای تخصصی انگل‌شناسی پزشکی براساس استاندارد وزارت بهداشت).

۳. برگزاری کارگاه ها و دوره های آموزشی مناسب از لحاظ کمی و کیفی برای ارتقاء توانمندیهای اعضای هیأت علمی و کارشناسان گروه.
۴. تأمین اعتبارات و بودجه لازم برای توسعه فعالیت های علمی، آموزشی و پژوهشی گروه.
۵. تأمین تجهیزات آزمایشگاهی آموزشی و پژوهشی گروه و امکانات سخت افزاری و نرم افزاری متناسب با استانداردها.
۶. ایجاد ارتباط موثر و بیشتر اعضای هیأت علمی و مدیران با مسئولین ارشد دانشگاه و استان.
۷. برنامه ریزی و تدوین دوره ها و کارگاه های آموزشی فوق برنامه (نرم افزارها و بازدیدهای علمی) جهت ارتقاء توانمندی فارغ التحصیلان.
۸. پیگیری ایجاد چارت سازمانی مناسب.
۹. استفاده بهینه از بستر پژوهشی موجود در سایر مراکز صنعتی، آموزشی و پژوهشی.
۱۰. تطبیق اولویت های پژوهشی گروه انگل شناسی و قارچ شناسی پزشکی با نیازهای جامعه در حوزه سلامت و کاربردی کردن هرچه بیشتر پروژه های تحقیقاتی گروه در راستای تأسیس شرکت های دانش بنیان.
۱۱. تهیه شناسنامه برای تجهیزات آزمایشگاهی و برنامه ریزی منظم به منظور تعمیر و نگهداری آنها.
۱۲. تربیت افراد متخصص و کارآمد در زمینه های آموزشی و پژوهشی و همچنین رشته های پزشکی به منظور تأمین نیازهای عرصه های سلامت جامعه.
۱۳. بازنگری در نحوه ارائه مؤثرتر دروس آموزشی دوره های پزشکی عمومی و سایر رشته ها.
۱۴. حفظ رتبه بالا در امتحانات جامع علوم پایه در بین دانشگاه های کشور.
۱۵. رسیدن به قبولی بالا در دوره های (Ph.D) از بین فارغ التحصیلان کارشناسی ارشد و دکتری عمومی گروه.

۱۶. ارتقا فرآیندهای آموزشی، بازنگری کوریکولوم دوره و استانداردسازی آزمون های مختلف دوره های. تحصیلات تکمیلی با هدف ارتقا کیفیت و افزایش توانمندی دانش آموختگان گروه برای ورود به عرصه های کاری.